

21. OKTOBAR 2014. BR. 367

BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

DANI ODLUKA

Imagine
EU2030

23-24. OKTOBAR, BRISEL
SAMIT SAVETA EVROPE
DOGOVOR?

21. OKTOBAR, BRISEL
DOGOVOR?

Rusija i Ukrajina postigli načelni dogovor o gasu

MILANO – Ruski predsjednik Vladimir Putin rekao je posle sastanka u Milanu, 17. oktobra sa ukrajinskim kolegom Petrom Porošenkom da su dve strane postigle dogovor o obezbeđenju ruskih isporuka gasa toj zemlji „barem tokom predstojeće zime. „Dogovorili smo se oko svih parametara ovog pitanja“, rekao je Putin novinarima, napominjući, međutim da Evropska unija mora da pomogne Ukrajini da isplati ranija dugovanja za isporučeni ruski gas, koja – kako je rekao – iznose ukupno 4,5 milijardi dolara. Ovo je kasnije dopunio čelnik ruskog Gasproma Aleksej Mišer precizirajući da su se dvojica državnika dogovorili da Ukrajina do kraja godine isplati deo dugovanja u visini 3,1 milijardu dolara. Dva dana kasnije, u subotu uveče, Porošenko je rekao domaćoj televiziji da je Rusija pristala da obnovi snabdevanje

Ukrajine gasom do 31. marta iduće godine po ceni od 385 dolara za 1.000 kubnih metara. Porošenko je, kao i Putin pre njega, izrazio očekivanje da će dogovor biti potpisan na narednoj rundi tripartitnih EU-Ukrajina-Rusija pregovora o gasu zakazanih za 21. oktobar u Briselu. *Reuters, AP*

EU analiza: Balkan posebno osetljiv u slučaju prekida isporuka ruskog gasa

BRISEL - Članice EU na istoku i zemlje Energetske zajednice (EnZ), biće najviše pogođene eventualnim prekidom snabdevanja ruskim gasom, pokazala je prva analiza Evropske komisije o posledicama prekida snabdevanja gasom. U analizi su predstavljena dva scenarija od kojih se jedan odnosi na potpuni prekid uvoza ruskog gasa u EU i članice EnZ, a drugi na prekid snabdevanja preko teritorije Ukrajine u periodu jesen-zima sa projekcijama za jedan mesec i

šest meseci trajanja krize. Upozorava se da bi u odsustvu saradnje i dodatnih mera na nacionalnom nivou Bugarska, Rumunija, Srbija, Makedonija i BiH mogle da se pri kraju šestomesečnog kriznog perioda suoče sa smanjenim prilivom gasa od 40 odsto i više. Ta projekcija je data i u slučaju potpunog prekida uvoza ruskog gasa i u slučaju prekida tranzita preko Ukrajine. Ističe se takođe da bi saradnja EU zemalja znatno poništila posledice prekida snabdevanja, sa izuzetkom Finske. Ističe se da su rezerve ključne za održavanje ravnoteže između

ponude i tražnje i da je početkom oktobra nivo popunjenosti skladišnih kapaciteta u EU bio oko 90 odsto. Takozvani stres test ili test otpornosti na krizu je pokazao da zemlje treba da se rukovode tržišnim principima i da pribegavaju intervencijama, poput puštanja rezervi u promet, obaveznog prelaska na druga goriva ili ograničavanje potražnje, samo ako tržište posustane. U slučaju krize zemlje bi mogle da smanje upotrebu gasa i pređu na druga goriva, poput biomase, gde god je to moguće, navodi se u izveštaju i dodaje bi sistem daljinskog grejanja koji se uglavnom bazira na gasu, mogao da pređe na naftu. Komisija poziva i da se ubrza izgradnja infrastrukture koja povezuje zemlje, poput gasnih interkonektora između Srbije, Bugarske, Grčke, Rumunije i Moldavije. Komisija će na osnovu analize predstaviti preporuke Evropskom savetu koji se sastaje 23. i 24. oktobra. **agencije**

Slovak Maroš Šefčovič preuzima resor potpredsednika Evropske komisije za energetske uniju

BRISEL - Budući predsednik Evropske komisije Žan Klod Juncker poverio je aktuelnom potpredsedniku ovog izvršnog tela EU Slovaku Marošu Šefčoviču resor energetske unije u budućoj evropskoj "vladi", iako su prve informacije

govorile da će posao koji je prvobitno bio namenjen Slovenki Alenki Bratušek otići holandskom socijaldemokrati Hansu Timermansu. Šefčovič (48) je trenutno potpredsednik Evropske komisije odgovoran za među-institucionalne odnose i administraciju. U saopštenju iz EK se navodi takođe da je novoizabrani predsednik Komisije poverio slovenačkoj kandidatkinji Violeti Bulc resor transpota. Bulcova, koja je u Brisel doputovala sa mesta potpredsednika vlade Slovenije,

ekspresno je delegirana iz Ljubljane umesto Bratušekove, koja nije dobila prelaznu ocenu na ispitu pred poslanicima Evropskog parlamenta. Šefčovič je u ponedeljak 20. oktobra uspešno prošao test ispitivanja pred članovima resornih komiteta Evropskog parlamenta, pa je njegovo imenovanje izvesno, dok isti ispit čeka Bulcovu. **Bloomberg**

Pozicije EU 28 pred Samit Saveta Evrope o klimatskim i energetske ciljevima za 2030.

BRISSEL - Lideri Evropske unije pokušaće na samitu 23-24. oktobra da dogovore ciljeve za emisiju gasova staklene bašte (GG), obnovljivu energiju (R) i energetske efikasnost (EE). EurActiv objavljuje tabelu sa očekivanim pozicijama koje će 28 zemalja članica EU zauzeti prema tim ciljevima:

Member state ▼	GG: Binding 40%	GG: At least 40%	EE: Binding 30%	EE: Non-binding (30%)	EE: 25% non-binding	EE: No target	R: Binding 27%	R: Non-binding 27%	R: At least 27% binding	R: bin
Austria	Yes	No	No	Yes	No	No	No	No	Yes	No
Belgium	(Yes)	No	No	(Yes)	No	No	No	No	(Yes)	No
Bulgaria	Yes	No	No	No	Yes	No	No	Yes	No	No
Croatia	Yes	No	No	No	Yes	No	Yes	No	No	No
Cyprus	Yes	No	No	No	No	Yes	No	No	No	No
Czech	Yes	No	No	No	Yes	No	No	Yes	No	No
Denmark	No	Yes	Yes	No	No	No	No	No	No	Yes
Estonia	Yes	No	No	Yes	No	No	No	No	Yes	No
Finland	Yes	No	No	Yes	No	No	No	No	Yes	No
France	(Yes)	No	No	(Yes)	No	No	No	No	(Yes)	No
Germany	No	Yes	Yes	No	No	No	No	No	No	Yes
Greece	Yes	No	No	Yes	No	No	No	No	Yes	No
Hungary	Yes	No	No	No	Yes	No	No	Yes	No	No
Ireland	Yes	No	No	Yes	No	No	No	No	Yes	No
Italy	(Yes)	No	No	(Yes)	No	No	No	No	(Yes)	No
Latvia	Yes	No	No	No	Yes	No	No	No	Yes	No
Lithuania	Yes	No	No	Yes	No	No	No	No	No	No
Luxembourg	No	Yes	Yes	No	No	No	No	No	Yes	No
Malta	Yes	No	No	Yes	No	No	No	No	No	No
Netherlands	(Yes)	No	No	(Yes)	No	No	No	No	No	(Yes)
Poland	(Yes)	No	No	No	(Yes)	No	No	(Yes)	No	No
Portugal	No	Yes	Yes	No	No	No	No	No	Yes	No
Romania	Yes	No	No	No	Yes	No	No	Yes	No	No
Slovakia	Yes	No	No	No	Yes	No	No	Yes	No	No
Slovenia	Yes	No	No	Yes	No	No	No	No	Yes	No
Spain	Yes	No	No	Yes	No	No	No	No	Yes	No
Sweden	No	(Yes)	(Yes)	No	No	No	No	No	No	(Yes)
UK	No	Yes	No	No	No	Yes	No	Yes	No	No

Poljska predvodi zemlje istočne Evrope protivnike EU klimatskih ciljeva

VARŠAVA, BRISEL - Poljska i druge države istočne Evrope spremaju se da miniraju usvajanje novih klimatskih i energetskih ciljeva EU za dekadu do 2030 ako ne dobiju garancije Brisela vezane za pokrivanje troškova njihove proizvodnje energije. EU ciljevi za 2030 su tema ovonedeljnog (23-24 oktobar) sastanka Evropskog saveta. Kako prenosi *Financial Times*, Poljska i Češka republika su spremne da napuste samit, a za njima i Mađarska, Rumunija i Bugarska, ako im se ne ponude bolji uslovi. Brisel želi da kompenzuje istočno-evropske države za potencijalne

dodatne troškove vezane za klimatsku politiku time što bi im odobrio još besplatnih dozvola sa emisije ugljendioksida, ali zvaničnici iz Varšave odgovaraju da postojeći plan koji je na stolu ne garantuje dovoljno sredstava kako bi pokrio ogroman teret koji će pasti na poljsku industriju uglja i vezanu proizvodnju energije ako se usvoje visoki obavezujući ciljevi smanjenja emisija CO₂. Zemlje tog dela Evrope smatraju da je najbolje rešenje da se sledećoj Evropskoj komisiji prepusti odluka o cilju, ili ciljevima za emisiju CO₂, umesto da se forsira postizanje kompromisa tokom ovog meseca. Brisel predlaže da zemlje do 2030. Trebalo bi da smanje emisije za 40 odsto u odnosu na nivoe iz 1990. Poljska strahuje da bi ovaj cilj neproporcionalno opteretio njenu privredu jer 90 odsto električne energije u toj zemlji dolazi sagorevanjem uglja, pa Varšava tvrdi da bi u tom se slučaju cene električne energije kod kuće katapultirale u iznosu od 120 odsto između 2021. i 2030. godine. Slično tome, jedan za evropske prilike atipično visoki procenat češke industrije spada u kategoriju energetski intenzivnih potrošača, prenosi FT.

Francuska podiže namet za obnovljive izvore energije

PARIZ - Ministarka prirodne okoline i energije Francuske Segolene Royal najavila je 15. oktobra povećanje doprinosa za obnovljive izvore energije u računima domaćih potrošača za struju. Mera će se primeniti od iduće godine, saopštila je ona. Francuski zakon dozvoljava godišnje uvećanje ovog doprinosa za tri evra po megavat satu. Prema izveštaju francuskog energetskog regulatora, objavljenog prošle nedelje, troškovi proizvodnje solarne i energije vetra u toj zemlji dostići će naredne dekade 60 milijardi evra, pa se produbljuje manjak

sredstava za subvencionisanje ovog sektora, premo [Bloomberg](#).

POSLOVI

Prvi izveštaj o javnim subvencijama u energetskom sektoru EU

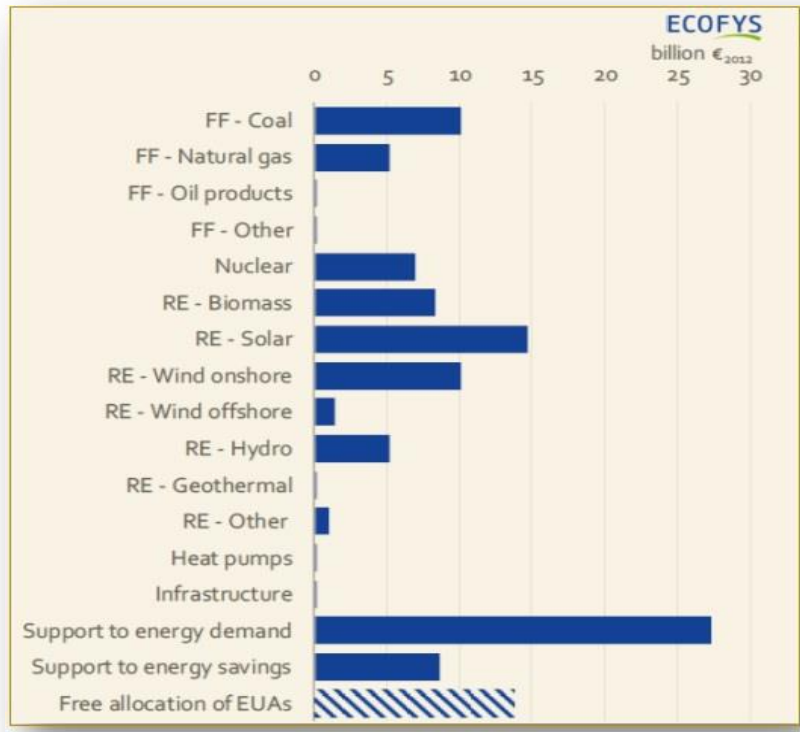
BRISEL - Evropska unija objavila je u prošli ponedjeljak prvi put objedinjeni Izveštaj o subvencijama i troškovima u energetskom sektoru EU28 (zaključno sa 2012.). Studija pokazuje da je u 2012. ukupna vrednost javnih intervencija u energetskom sektoru na nivou EU28 iznosila 122 milijarde evra. Najveći deo javnih subvencija i olakšica otišao je u sektor obnovljivih izvora energije posebne u solarnu energiju (17,7 milijarde evra) i vetroenergiju na kopnu (10,1 mlrd €), nakon čega slede biomasa i hidroelektrane. Što se tiče konvencionalnih izvora, u 2012. je najveći iznos podrške otišao u sektor uglja (10,1 mlrd €) i nuklearnu energiju (5,2 mlrd €). Izveštaj daje i podatke o troškovima proizvodnje električne energije u zavisnosti od izvora energije. Tako cena proizvodnje 1 MWh električne energije iz uglja košta oko 75 evra, dok je iz vetroelektrana na kopnu tek nešto malo viša. Cena proizvodnje 1 MWh iz nuklearne energije i prirodnog gasa iznosi 100 evra, dok su troškovi proizvodnje iz solarnih elektrana znatno pali od 2008. godine i iznose od 100 do 115 evra po 1 MWh. Najviše državnih intervencija u energetskom sektoru registrovane su u Nemačkoj i Velikoj Britaniji, a najniže su na Kipru, u Hrvatskoj, Malti, Luxemburgu i Sloveniji. [Europa.eu](#)

Subsidies and costs of EU energy An interim report

Bezmalo 70% sredstava na podršku proizvodnji energije iz nafte, gasa i uglja

BRISEL - Tabela pokazuje ukupnu vrednost intervencija u 2012. godini za proizvodnju energije u ukupno 14 različitih tehnoloških kategorija, kao i posebno za potražnju za energijom i štednju energije. Najveća kategorija intervencija je vezana za potrošnju energije i obuhvata mere potsticanja korišćenja energije putem poreskih olakšica. Uopšteno gledano, državna podrška potražnji (potrošnji) energije uglavnom je vezana za individualne izvore energije u odnosu na njihovo mesto u energetsom miksu. Olakšice su uglavnom bile usmerene prema izvorima energije kao što su uglj, gas i nuklearna energija. Podrška proizvodnji energije iz nafte, gasa i uglja zauzima gotovo 70% od ukupnog iznosa.

Francuska bi mogla da proda udeo u državnom elektroenergetskom kolosu EDF

PARIZ – Vlada Francuske će verovatno prodati deo svog udela u državnom elektroenergetskom kolosu Electricité de France u okviru šire strategije ubiranja više milijardi evra prihoda u državni budžet u narednih godinu i po dana, prenosi *Wall Street Journal*, citirajući 16. oktobra kao izvor „lice upućeno u ovo pitanje“. Francuski ministar privrede

Emanuel Makron je, doduše, dan ranije rekao da država namerava da proda udele u vrednosti između pet i deset milijardi evra u narednih 18 meseci u sklopu politike oslobađanja prostora investicijama u sektore koje smatra prioritetnim za razvoj zemlje, Makron tom prilikom nije pominjao EDF.

Spektakularan OIE projekat Desetrec se gasi

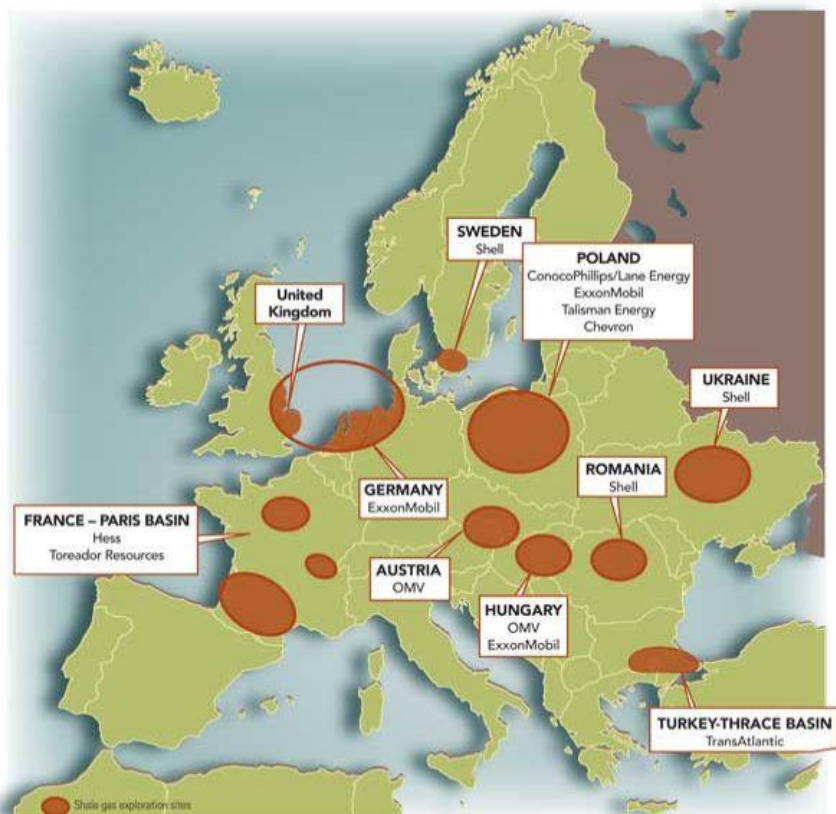
LONDON - Desertec, spektakularan polubilionski dolarski OIE projekat proizvodnje prvenstveno solarne energije za potrebe evropskog tržišta iz mora panela postavljenih u Sahari napušten je od gotovo svih učesnika, objavljuje 16. oktobra specijalizovani portal *Inhabitat*. Ovaj poduhvat trebalo je da do 2050. godine pokrije čak 20% evropskih

potreba za električnom energijom iz solarnih parkova u Severnoj Africi i na Bliskom Istoku. Međutim, uprkos procena da se više energije može dobiti iz pustinskog sunca u šest sati u odnosu na potrošnju celokupnog čovečanstvo u godini dana, nosioci projekta su proteklih godina polako odustajali od ove ideje navodeći kao razloge troškove, nestabilnost regiona i veliki napredak Evrope u sopstvenoj proizvodnji električne energije iz OIE. Epilog toga je objava Desertec-a od prošle nedelje da je broj od ukupno 19 firmi koje su bile članice konzorcijuma, spao na samo tri učesnika i to saudijski ACWA Power, nemački RWE i kineskim State Grid. Projektom je bila predviđena izgradnja bezmalo 17 hiljada kvadratnih kilometara solarnih elektrana koje bi proizvodile dovoljno energije za napajanje dve Nemačke. Međutim, predviđeni budžet od 506 milijardi dolara bio je dovoljan razlog igračima poput Siemens, Deutsche Banke, Bosch, E.ON-a, Bilfinger, Munich Re-a i ABB-a da odustanu u poimenutim okolnostima od gradnje najvećeg oie projekta na planeti.

Gas iz škriljaca nije rešenje za Evropu - Platts

VARŠAVA – Neće biti revolucije škriljnog gasa u Evropi, naslov je analize kojom **Platts** procenjuje izgleda da Evropa eksploatacijom ovog nekonvencionalnog izvora smanji zavisnost od ruskog gasa. Agencija skenira projekcije eksploatacije gasa iz škriljaca na primeru Poljske, čije su rezerve procenjene na 148 biliona kubnih stopa (4,2 biliona kubnih metara), ali su ipak od daljih istraživanja ležišta škriljaca u toj zemlji odustali Exxon Mobil (2012.), a iza njega Talisma, Marathon Oil i Eni, ostavljajući na terenu jedino Chevron. Desetine bušotina urađene su od 2010., gotovo sve sa jalovim rezultatima, dok je najproduktivniji pronađeni izvor dao proizvodnju gasa koja je tek 30% pokrila nivo do granice komercijalne isplativosti. Trenutno je broj aktivnih dozvola za eksploataciju gasnih škriljaca u Poljskoj 43% ispod vrha s početka 2013. Dodatnu muku kompanijama zadala je želja poljskih vlasti da što pre uberu

Mesta istraživanja prirodnog gasa u Evropi

zaradu na škriljnoj revoluciji, pa su od 2013. uvedene brojne takse koje idu od 40 do 80 odsto oporezivanja profita. Najzad, veliki problem u Evropi u odnosu na američke prilike čini gustina naseljenosti područja sa ležištima škriljaca. Lokalne vlasti su neprijateljski nastrojene, jer nemaju prava na vlasništvo nad mineralnim sirovinama ispod područja koje zahvataju, za razliku od prilika u SAD. Platts konstatuje, međutim, da posledice ukrajinske krize po snabdevanje Evrope ruskim gasom trenutno predstavljaju možda jedini oslonac zagovornicima politike odobravanja primene kontroverzne tehnologije drobljenja gasnih škriljaca. wpcserbia.rs

SUSEDI I REGION JUGOISTOČNE EVROPE

Energetska zajednica poslala vlastima BiH nacrt zakona o gasu

BEČ – Sekretarijat Energetske zajednice (EnZ) uručio je 20. oktobra federalnim vlastima Bosne i Hercegovine nacrt Zakona o gasu usaglašen sa Trećim energetske paketa. Kako je objasnio direktor Sekretarijata, Janez Kopač, ako bude usvojen, zakon će u oblasti gasa uvesti BiH u zakonodavne okvire Trećeg paketa i okončati postojeći prekršajni postupak koji se zbog neprimene tog zakonodavstva vodi protiv ove države. Jedino moguće rešenje usklađeno odredbama Trećeg energetske paketa za Bosnu i Hercegovinu je da ima jednog državnog energetske regulatora, sa nadležnostima koje mu može dodeliti jedino zakon. Kako neki političari insistiraju u stavu da ne treba da postoji institucija na nivou države, Sekretarijat je tek posle nedavnih izbora uputio ovaj nacrt zakona kako ne bi dodavao ulje na vatru populističkih rasprava uoči izbornog dana, navodi se u saopštenju.

Evropska komisija obustavila prekršajni postupak protiv Rumunije

BUKUREŠT – Evropska komisija je obustavila prekršajni postupak protiv Rumunije, pošto je ta zemlja prenela

pravila tzv. Trećeg evropskog energetskog paketa u svoje zakonodavstvo, objavio je 17. oktobra bukureštanski poslovnik *Romanian Business Review*. Komisija je pokrenula tzv. prekršajnu proceduru u septembru 2011. godine zbog nesprovođenja EU zakonodavstva vezanog za unutrašnje tržište električne energije u prirodnog gasa u Rumuniji. Razvan Nikolesku, ministar energije Rumunije, objavio je u saopštenju Ministarstva da je Evropska komisija prosledila Sudu pravde dokumenta koja dokazuju da je

Rumunija u međuvremenu primenila sporne direktive u svoje zakonodavstvo.

Rumunija bi mogla zaraditi 8,4 milijarde evra od prodaje udela u državnim kompanijama

BEČ – Rumunija bi mogla da dobije nekih 8,4 milijarde evra od prodaje državnih udela u najvažnijim državnim preduzećima, ocenio je Institut za ekonomska istraživanja sa sedištem u Beču. Od prodaje udela u prenosnoj elektroenergetskoj kompaniji Transelectrica, gasnoj Romgaz, naftnim OMV Petrom, Rompetrol i Conpet, naftnoj skladišnoj Oil Terminal na berzi država bi, prema proceni Instituta, mogla da ostvari prihod od 4,6 milijardi evra, prenosi *Romania-Insider*.

Evropska komisija: Opomene Hrvatskoj zbog nerealizacije projekta LNG Krk

BRISEL - Hrvatska vlada treba da ohrabruje ulagače zainteresovane za LNG terminal na Krku, ali im umesto toga šalje kontradiktorne signale – zaključila je Evropska komisija u svom Izveštaju o integraciji tržišta energije u EU-u, objavljenom u ponedeljak.

U Izveštaju se ne navodi o kakvim se "kontradiktornim" signalima radi, ali se ističe da je projekat hrvatskog LNG-a jedan od prioriteta za EU. "LNG na Krku je najbrži način da se osigura sigurnost snabdevanja prirodnim gasom u čitavoj regiji", naglašava se u dokumentu. Prema ranijim izjavama ministra privrede Hrvatske Ivana Vrdoljaka, LNG Krk projekat vredan milijardu evra, trebalo bi da bude izgrađen najkasnije do 2020. godine, pri čemu bi deo sredstava, oko 320 miliona evra, stiglo iz EU fondova. Osim prespore realizacije LNG-a, Evropska komisija u svom izveštaju proziva Hrvatsku i zbog "još uvek vrlo ograničene konkurencije na tržištu energije". wpcserbia.rs

